

הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת תל-אביב

מדינת לאום ורב תרבותיות

תשפ"א

מרצה: פרופ' יצחק בנבגי

הקורס יעסוק ביחס המצוי והרצוי בין המדינה הליברלית לקבוצות הלאומיות שחיות בה. הוא יעסוק בעיקר בשלוש שאלות. א. האם מדינה יכולה להגדיר את עצמה כמדינת לאום מסוים—המוגדר באמצעות תרבות ומוצא אתני—מבלי להפלות אפליה פסולה פרטים השייכים ללאומים אחרים? או שמא מדינה ליברלית חייבת לאמץ מודל של לאומיות אזרחית שלפיו הלאום שלו המדינה "שייכת" מוגדר באמצעות אזרחות במדינה הזו? ב. האם מדינה ליברלית נדרשת להכיר בקבוצות של מיעוט תרבותי, ולהגן על השפה וצורת החיים של הקבוצות הללו באמצעות החוקה והחוק. ג. בחלקו השלישי של הקורס נעסוק בזכות הפרישה של קבוצות לאומיות, ובזכויות הטריטוריאליות של הקבוצות הללו. באילו תנאים יש לקאטלונים ולבאסקים זכות לפרוש מספרד, לסקוטים זכות לפרוש מהממלכה המאוחדת, ולקנדים דוברי צרפתית זכות לפרוש מקנדה. אחרי שנסקור תשובות שונות לשאלות הללו, נעבור לעסוק בזכות של היהודים למדינה בארץ ישראלופלסטינה, יהודיותה של מדינת ישראל, ומעמדו הראוי של המיעוט הערבי בה.

ניתן לפנות אל המרצה במייל שלהלן:

פרופ' בנבגי – ybenbaji@post.tau.ac.il

שעת קבלה של המרצה תיקבע ליום רביעי בשעה 10:00 חדר 332 / בתיאום מראש.

להלן רשימת הקריאה בקורס. חומרי הקריאה מופיעים באתר הקורס (<http://moodle.tau.ac.il>).

חובות: שלוש עבודות לאורך הסמסטר, בהיקף כולל של שמונה עמודים (2, 2 ו-4).

רשימת הקריאה היא טנטטיבית, ויתכנו שינויים לאורך הסמסטר.

שיעור 1: רולס: תיאוריה של צדק

ג'ון רולס, **צדק כהוגנות: הצגה מחודשת**, פרקים א' וב'.

*Will Kymlicka, *Contemporary Political Philosophy*, pp. 50-76.

שיעור 2: קהילתנות

מייקל סנדל, **צדק**, פרקים 8-10

*Michael Walzer, "The Communitarian Critique of Liberalism", *Political Theory*, 18:1 (1990), 6-23.

שיעור 3-4: תיאוריה של צדק וזכויות תרבותיות

*Will Kymlicka, *Multicultural Citizenship* 5-6.

שיעור 5: הזכות לתרבות לאומית ומדינות לאום

David Miller *On Nationality* Chps. 1-3

Avishai Margalit and Joseph Raz, "National Self-Determination".

שיעור 6-7: זכויות טריטוריאליות

David Miller, Property and Territory: Locke, Kant, and Steiner

David Miller, Territorial Rights: Concept and Justification

שיעור 6-7: עמדות ספקניות

Israel Scheffler, "Immigration and the Significance of Culture".

Jeremy Waldron "Minority Cultures and Cosmopolitan Alternative".

שיעור 8: בין אינדיבידואליזם וזכויות קבוצתיות

Brian Berry, "Theories of Group Rights".

שיעורים 9-10: חיים גנז על ציונות שוויונית וזכויות טריטוריאליות

חיים גנז ציונות שוויונית, עמ' 113-23.

שיעור 11: ערבים בישראל

אילן סבן, "הזכויות הקיבוציות של המיעוט הערבי-פלסטיני: היש האין ותחום הטאבו".

שיעור 12: מזרחים בחברה הישראלית

יפעת ביטון, "מזרחים במשפט: ה'אין' כיש".

שיעור 13: דתיים וחילוניים בישראל

ישי בלנק, "איים של פלורליזם: היפרדות ושילוב בין דתיים לחילוניים בישראל".